

4. koncert

sreda, 16. november 2011 ob 20.00, predkoncertni pogovor ob 19.00
Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine
Gost pogovora: Robert Aitken

Canto

Elliott Carter

Saëta, March (Puščica, Koračnica)
iz Osmih skladb za štiri timpane (1955–66)

Elliott Carter

Tarantella (1936)
za moški zbor in klavir štiriročno

Elliott Carter

Recitative, Improvisation
iz Osmih skladb za štiri timpane

Robert Aitken (r. 1939)

Monodie (1983)
za flavto in mešani zbor

Elliott Carter

Adagio, Canto
iz Osmih skladb za štiri timpane

Elliott Carter

Heart Not So Heavy As Mine (Srce manj težko od mojega, 1938)
za mešani štiriglasni zbor a cappella

odmor

Isang Yun (1917–1995)

Novelette (1980)
za flavto, harfo, violino in violončelo

Elliott Carter

Moto Perpetuo, Canaries
iz Osmih skladb za štiri timpane

Elliott Carter

Defense of Corinth (Obramba Korinta, 1941)
za recitatorja, moške glasove in klavir štiriročno

Elliott Carter

Let's Be Gay (Veselimo se, 1937)
za ženski zbor in klavirja

Robert Aitken flavta

Coline-Marie Orliac harfa

Janez Podlessek violina

Igor Mitrović violončelo

Boris Ostan recitator

Jelena Boljubaš klavir

Ursula Oppens klavir

Slovenski tolkalni duo

Jože Bogolin timpani (Saëta, March, Moto Perpetuo, Canaries)

Simon Klavžar timpani (Recitative, Improvisation, Adagio, Canto)

Slovenski komorni zbor

Martina Batič dirigentka

Elliott Carter **Osem skladb za štiri timpane (1955–66)**

Carterjeve skladbe za solistične pavke so nastale kot ritmične študije za njegov *Prvi godalni kvartet*. Najprej sta izšla *Recitativ* in *Improvizacija*, kasneje pa se je število skladb povzpelo na šest; vse so pod Carterjevega prijateljstva z newyorškimi toklalci, Raymondom Des Roches, Saulom Goodmanom, Alom Howardom, Morrisom Langom, Paulom Priceom in Janom Williamsom. Ko je prva izdaja *Recitativa* in *Improvizacije* pošla, je Carter v tesnem sodelovanju z Williamsom revidiral vseh šest skladb in jih izdal pod naslovom *Šest skladb za pavke*. Nato je leta 1966 dodal še dve skladbi – *Adagio* in *Canto*, ki vsebujeta premišljene spremembe tonskih višin, takšne, kot jih omogočajo pavke s pedali – tako je dopolnil zbirko skladb, ki jo danes poznamo kot *Osem skladb za štiri timpane*.

Kot je Carter zapisal v spremeno besedilo, je *Saëta „andaluzijska pesem improvizacijskega značaja, izvajana med verskimi procesijami na prostem ... med katero so v oblake ustrelili puščico (saeta), da bi začelo deževati.“* Skladba se prične z dramatičnim accelerandom na enem tonu – z idejo, ki se ponavlja skoraj do konca. Daljše prekinitve določajo formo, med njimi pa se pojavljajo glasni in počasni pulzi, ki vznikajo iz tihih in hitrih.

Koračnici sta pravzaprav dve. V vsaki izmed njiju se, podobno kot v nešteto koračnicah za godbe na pihala, izmenjujeta tonični in dominantni ton, le da v tej skladbi obe potekata hkrati – v dveh različnih hitrostih in v dveh različnih tonalitetah. Rezultat je smešna parodija – najprej na vojaško glasbo nasploh, nato pa tudi na sočasno igranje godb na pihala v glasbi Carterjevega mentorja iz mladosti, Charlesa Ivesa. Dve plasti sta na začetku skladbe precej različni, nato na sredi združita svoje sile, preden se proti zaključku ponovno razideta, končno obe koračnici pospešita hitrost in v norem tekmovanju druga drugo „preženeta“ v pozabo.

Recitativ predstavi tri kontrastne ideje – hitri tremolo, boleru podoben plesni ritem in nekakšno srčno utripanje – vse tri so poljubno sopostavljene in prepletene ter tako tvorijo obliko, podobno fantaziji.

Improvizacija obravnava pospešujoče in upočasnjujoče linije in je kot takšna najbolj pestra kompozicija iz cikla *Osmih skladb*, z nepričakovanimi kontrasti med počasnimi in hitrimi ritmi, glasno in tiho dinamiko ter spreminjajočimi se vzorci akcentuiranja.

Adagio in *Canto* odkrivata nešteto sprememb tonske višine in barve, ki jih je moč doseči z modernimi pavkami s pedali. V *Adagiu* se spremembe tonske višine slišijo kot zamolkli odmevi glasno udarjenih tonov. *Canto* je bolj kontinuirana in večinoma tiha melodija, izvaja se s palico malega bobna, občasno pa jo prekinjajo glasnejše in bolj dramatične pasaje.

Nenehno hitro pulziranje v skladbi *Moto Perpetuo* se vseskozi pregrupira s premikanjem akcentuiranih vzorcev in subtilnih sprememb barve tona, ki jih izvajalec doseže s spreminjanjem točke udarjanja na membrani pavk.

Večpomenski naslov *Canaries* v tem primeru označuje ples, ki prihaja s Kanarskih otokov. Skladba se začne s preprostim punktiranim ritmom, ki pa kmalu zaradi močnega, navidez nekontroliranega pospešenja iztiri. Prav ta vzorec v skladbi pridobi tematski pomen. Na sredini se glasba razdeli v dve kontrapunktični liniji: prvo, ki ostane v istem tempu, in drugo, ki postopoma pospešuje. Skladba se proti koncu umiri. Ko plesni ritem še zadnjič poskusi ujeti svoj tempo, ga zaključna gesta utiša.

Elliott Carter **Tarantella (1936)**

za moški zbor in klavir štiročno

Ko se je Carter ob zaključku študija pri Nadii Boulanger leta 1935 vrnil iz Pariza, je (v času velike ekonomske krize) naletel na nezavidljive pogoje za opravljanje skladateljskega poklica. Ena prvih priložnosti, da doma spet napiše novo delo, se je pojavila s postavitvijo gledališke igre – Plavtovega *Hišnega strahu* (*Mostellaria*) na Harvardu. *Tarantella* je bila sklepno dejanje predstave in je doživela velik uspeh. Za razliko od večine Carterjevih skladb iz tistega obdobja je požela dobre kritike, bila več let često izvajana in nenazadnje postala prva Carterjeva tiskana skladba. Besedilo odslikava slavja ob prihodu pomladi. Glasba

je primerno energična in igriva, v dobro izdelanem neoklasicističnem stilu, ki je našel svoj navdih v glasbi Igorja Stravinskega.

Tarantella, iz *Fasti* Publija Ovidija Nazona, v prevodu Elliotta Carterja

Appear, Mother of Flowers [Flora], be celebrated by our joyful games.
Your season begins in April and lasts till May,
one month claims as it ends,
the other as it begins.
Since the borders of these months are yours,
your praises can be sung in either one - the time of Circus games.

Why is it that at other festivals white robes are worn,
while flora is neatly dressed in a gown of many colors?
Is it because grain whitens as it ripens,
but flowers are of every color and shape?
She nodded assent,
and this motion caused the flowers to fall from her hair,
as a rose is cast on a table.

Appear, Mother of Flowers, be celebrated by our joyful games.
Last month, I put off giving you your due.
Your season begins in April and lasts till May.

I was about to ask why games are so wanton at this time,
but it occurred to me that the goddess is not strait-laced.
The brows of merry-makers are wreathed with garlands,
and the polished table is buried by a shower of roses.
Drunk, the lover sings on the hard doorstep of his girl.

No serious effort does one make whose brow is garlanded;
no brook water is imbibed by him who laces his hair with flowers.
As long as your brook, Achelous, has grape juice in it,
none cares to pick the rose.
Bacchus loves flowers,
a floral crown delights him as you can tell from Ariadnes' constellation.
Flora enjoys the lively show;
she is not, believe me, one of your tragedian goddesses.
She is not glum, not high-browed,
she wants her rite to be open to the people.

May the verse of Ovid flourish through the ages.
Shower your gifts, I pray, on our hearts.

Pridi, o mati cvetic, slave naj te igre vesele!
Čast, ki ti gre še od prej, vso sem prihranil za zdaj.
Čas tvoj nastopi v aprilu in v majniške dni se razteza:

prvi zdaj izzveni, drugi se komaj začne.
Meje teh mesecev tebi se umikajo, svoji kraljici
torej oba ti lahko dolžno izkažeta čast.

Toda zakaj se boginja blešči v barviti odevi,
pač pa na Cenerin dan nosimo belo blago?
Ali zato, ker se žito pobeli od zrelega klasja,
rože pa klijejo v vseh barvah in v morju oblik?
Ko je pokimala, gib ji je z las ponesel cvetlice,
kot če naspemo cvetov vrtnice mizi v okras.

Pridi, o mati cvetic, slave naj te igre vesele!
Čast, ki ti gre še od prej, vso sem prihranil za zdaj.
Čas tvoj nastopi v aprilu in v majniške dni se razteza:

Skoraj bi že jo povprašal, zakaj na teh igrah kraljuje
večja razpašnost in bolj sočen dovtip kot sicer,
kar prešine me misel, da Flora ni strogo božanstvo,
k njenim darovom vesl raj se izvrstno poda.
Senca, razgreta od vina, ovija spletena girlanda,
zloženo mizo je kup vrtnic domala prekril.
Vina pijan pred krutimi durmi lepe izbranke
poje, dišeče lase voljno mu cvetje krasi.
V čelu, ovešenem z vencem, ne vrtajo misli resnobne;
kdor je s cvetjem ovit, ni mu do bistré vodé.
Dokler ti, bog Ahelój, valov ni obarvalo grozdje,
ni ljudem bilo mar trganja rožnih cvetov.
Bakh pa ljubi cvetlice; kako so mu venci pri srcu,
sam lahko vidiš, saj zreš splet Ariadninih zvezd.
Flori so pravšnje razpašne predstave – verújte mi, ona
ni izmed tistih boginj, kakršnim tragika gre.
Niti ni težek odgovor, zakaj se na Florinih igrah
vselej nagnete cel trop lahkih žena in deklet.

Da bi na veke vseh vekov cvetela Nazónova pesem,
prosim, boginja, nasuj svojih darov mi v srce!

(prevod: Nada Grošelj)

Robert Aitken (r. 1939)
Monodija (1983)
za flavto in mešani zbor

O svoji skladbi je Robert Aitken zapisal:
*„Prvotno sem želel napisati bravurozno
skladbo za flavto in zbor, a sem po temeljitem
premisleku o pesniški predlogi skladbi
namenil povsem drugačen značaj.
Na začetku so besede razdrobljene in
uporabljene le za njihov zvočno-muzikalni
pomen. Najprej se pojavilo le samoglasniki,
nato zgolj soglasniki. Šele postopoma se oboji
združijo in pričnejo tvoriti besede pesmi, ki jo
nato skladba v celoti predstavi.“*
Pesem *Puščavnik* je napisala leta 1982
Aitkenova hči Karen.

Karen Aitken

The Hermit

old man
wrapped in his heavy cloak,
staff and lantern in hand,
treads along a wooded paththrough his lonely
isle.

dark cloak,
a protective mantle
against the cold.
lantern
uncovering
folds of darkness.
staff,
a stick molded from nature,
edges him forward.

he stops
to admire the flower:
a lily.
how absolutely pure...
detached from the wood.

sage continues
along his dark and lonely path.

Puščavnik

starec
zavit v svoje težko ogrinjalo
s palico in svetilko v rokah
hođi po gozdni poti svojega samotnega
otočka.

temno ogrinjalo
je zaščitni plašč
pred mrazom.
svetilka
odkriva
pregibe teme.
palica,
gorjača, ki jo je oblikovala narava,
mu počasi pomaga naprej.

ustavi se,
da bi občudoval cvetlico:
lilijo.
kako popolna čistost ...
izdvojena iz gozda.

modrec gre naprej
po svoji temni in samotni poti.

(prevod: N. H. Tomac)

Elliott Carter
Srce manj težko od mojega (1938)
za mešani štiriglasni zbor a capella

V pesmi avtorice Emily Dickinson pripovedovalec naključno sliši žvižganje ptice in njegovo težko srce se razjasni. Carterjeva izbira *a cappella* zbora izraža nasprotje med počasno in preišljivo (reflektivno) glasbo (uporaba začetnega besedila, enakega naslovu pesmi) ter hitrejšimi *stacatto* plastmi, ki govorijo o pripovedovalčevem nočnem sprehodu. Tekoči kontrapunkt se izmenjuje s kratkimi odlomki, podobnimi koralom, ki po obliki spominjajo na madrigal iz 16. stoletja. Vendar pa razdelitev tonskega

Emily Dickinson

Heart not so heavy as mine

Heart, not so heavy as mine
Wending late home –
As it passed my window
Whistled itself a tune –
A careless snatch - a ballad –
A ditty of the street –
Yet to my irritated Ear
An Anodyne so sweet –
It was as if a Bobolink
Sauntering this way
Carolled, and paused, and carolled –
Then bubbled slow away!
It was as if a chirping brook
Upon a dusty way –
Set bleeding feet to minuets
Without the knowing why!
Tomorrow, night will come again –
Perhaps, weary and sore –
Ah Bugle! By my window
I pray you pass once more.

materiala na dve plasti – ki istočasno predstavljata zunanje dogajanje in notranje občutke pripovedovalca – kaže na skrb za zajetje bogastva in kompleksnosti človeške notranjosti, kot jo poznamo iz Carterjevih zrelih del.

Srce manj težko od mojega

Srce, na poti domov – pozno
Manj težko od mojega
Ko je šlo mimo okna
Si je žvižgalo napev – balado
Lahkotno pesem s ceste
Pa vendar za moje izmučeno uho
Zdravilo, tako sladko –
Bilo je, kot da bi škorčevce
Priskakljaj k meni
Zažvižgal in zastal in spet zapel –
In obotavlja odsakljaj naprej!
Bilo je, kot da bi žvrgoleči potok
Ob prašni cesti –
Stopala krvaveča na menuet uglasil
Ne da bi vedel zakaj!
Jutrišnja noč –
Morda vsa razbolela –
Ah, krilovka mimo mojega okna,
Prosim te, pridi spet.

(prevod: Ana Jelnicar)

Isang Yun (1917–1995)
Novellette (1980)
za flavto, harfo, violino in violončelo

Korejski skladatelj Isang Yun (1917–1995) spada med najpomembnejše skladatelje 20. stoletja, ki so združevali vzhodno (azijsko) in zahodno glasbeno kulturo. Glasbeno izobražen na Japonskem, v Koreji, Parizu in Berlinu je bolje kot kdorkoli v tistem času poznal in razumel oba glasbena jezika. Uvrstitev njegove glasbe na letošnji Festival Slowind pa ima bolj zgodovinsko ozadje. Vse od leta 1956 je namreč Isang Yun živel v Nemčiji, pretežno v Berlinu, kjer je kot rezidenčni skladatelj leta 1964 bival tudi Elliott Carter. Takrat sta se skladatelja spoznala, Carter pa je Yuna celo učil kompozicije. Tri leta kasneje ga je južnokorejska varnostna služba v Berlinu aretirala in na silo odvedla v Seul, kjer so ga mučili in kmalu nato obsodili na smrtno kazen zaradi domnevnega vohunjenja. Veliko njegovih glasbenih kolegov se je takrat pridružilo mednarodni kampanji za njegovo izpustitev. Med prvimi in najglasnejšimi je bil prav Elliott Carter, ki je s pismi vplivnim ameriškim politikom in veleposlanikom prispeval k odločitvi o ponovnem sojenju in njegovi izpustitvi.

Yunov opus je zelo obsežen. Njegovo glasbo najbolj karakterizira vzhodnjaški tonski material, ki ga zaznamo v dolgih tonih z rahlimi mikrotonalnimi spremembami, dolgimi in malimi glissandi, v hitrih ornamentih in tonskem niansiranju. Vse to Yun v svojih delih umešča v dvanajsttonski sistem, zgleduje pa se tudi po glasbenih oblikah, aktualnih v obdobju od Schönberga dalje.

Novellette spada med njegove najbolj uspešne skladbe. Po komponistovi sugestiji se jo lahko izvaja na dva načina: zgolj s flavto in harfo, ali pa tudi z dodanima violino in violončelom.

Elliott Carter
Obramba Korinta (1941)
za recitatorja, moške glasove in klavir štiročno

Obramba Korinta je bila napisana leta 1941. V tem času – več mesecev preden je japonska invazija na Pearl Harbor Združene

države Amerike potegnili v II. svetovno vojno – je v Carterjevi domovini potekala resna debata o tem, ali naj se ZDA vključijo v vojno ali naj ostanejo nevtralni opazovalec. *Obramba Korinta* je navidezno Carterjev odgovor na to diskusijo. Govori o Diogenu iz Sinope, ki je, tako pravi legenda, živel v sodu na obrobju grškega antičnega mesta Korint. Ko so se Korinčani intenzivno pripravljali na vojno z Makedonijo, je Diogen pričel valiti sem ter tja svoj sod in povzročal velik hrup brez kakršnekoli koristi. Ko ga je znanec vprašal po razlogu za tako početje je odgovoril: „*Ne želim veljati za edinega brezdelneža v tako dejavnem okolju; valim sod, da bi bil enak ostalim.*” V družbenopolitičnem kontekstu iz časa nastanka Carterjeve skladbe lahko razumemo Diogena kot ponazoritev takratnih ameriških izolacionistov. Vendar pa je imel Carter v mislih še eno ironično. Za besedilo svoje skladbe je izbral gostobesedno in komično anahronistično besedilo iz Rabelais-jevega prologa h *Gargantui in Pantagruelu* v starinskem prevodu Thomasa Urquharta iz 17. stoletja. Ta je poln besednih iger, aliteracij in onomatopoiije. V vseh teh pesniško prevajalskih prvih Carter pretirava in povečuje komični učinek.

V prvem stavku Carter uporabi neoklasicistično harmonsko govorico in ritmični stil, ki si ga je deloma izposodil pri Stravinskem, deloma pa pri vojaških koračnicah, da bi tako podčrtal ironijo sistematičnih priprav Korinčanov na vojni kaos.

V Rabelaisjevem besedilu je podroben opis priprav na vojno po načinu opisovanja in količini glagolov močno soroden opisu Diogenovega ropotanja. Vendar pa Carter Diogenov del besedila razvije in razširi daleč preko prvotnih razmerij. Sveži ritmi koračnic in enostavni recitativni, včasih podobni preprostemu govoru v prvem stavku naredijo prostor drugemu delu, v katerem Carter uporabi kompleksne melodije, prepletene s *fugato* kompozicijskimi postopi. Dodatni namen komičnosti doseže Carter v situaciji, ko na večer začetka vojne portretira Diogenovo ropotanje kot deloma ironični protest, deloma pa priznanje lastne nemoči – s prepričljivim prikazom izvrstnega obvladanja kontrapunkta, ki prihaja izpod mentorstva Nadie Boulanger.

Elliott Carter pa je med pogovorom Mateju Šarcu zaupal še eno zanimivost: še istega večera, ko je bila skladba *Obramba Korinta* premierno izvedena v New Yorku, je Theodore Roosevelt napovedal vojno. Tokratna izvedba skladbe pa bo postregla z nekoliko nenavadnim, dvojnim prevodom: medtem ko bo zbor pel Urquhartov prevod, bo recitator pripovedoval deloma ritmizirano zgodbo v izvrstnem slovenskem prevodu Branka Madžareviča.

François Rabelais: *Prologue, Gargantua et Pantagruel*, The Third Book

When Philip, King of Macedon, enterprised the siege and ruin of Corinth, the Corinthians having received certain intelligence by their spies that he with a numerous army in battle-rank was coming against them, were all of them, not without cause, most terribly afraid; and therefore were not neglective of their duty in doing their best endeavours to put themselves in a fit posture to resist his hostile approach and defend their own city.

Some from the fields brought into the fortified places their movables, bestial, corn, wine, fruit, victuals, and other necessary provision.

Others did fortify and rampire their walls, set up little fortresses, bastions, squared ravelins, digged trenches, cleansed countermines, fenced themselves with gabions, contrived platforms, emptied casemates, barricaded the false brays, erected the cavaliers, repaired the counterscarps, plastered the curtains, lengthened ravelins, stopped parapets, morticed barbicans, assured the portcullises, fastened the herses, sarasinesques, and cataracts, placed their sentries, and doubled their patrol. Everyone did watch and ward, and not one was exempted from carrying the basket. Some polished corslets, varnished backs and breasts, cleaned the headpieces, mail-coats, brigandines, salads, helmets, morions, jacks, gushets, gorgets, hoguines, brassars, and cuissars, corslets, haubergeons, shields, bucklers, targets, greaves, gauntlets, and spurs. Others made ready bows, slings, crossbows, pellets, catapults, migrains or fire-balls, firebrands, balists, scorpions, and other such warlike engines expugnatory and destructive to the Hellepolides. They sharpened and prepared spears, staves, pikes, brown bills, halberds, long hooks, lances, zagayes, quarterstaves, eelspears, partisans, troutstaves, clubs, battle-axes, maces, darts, dartlets, glaives, javelins, javelots, and truncheons. They set edges upon scimitars, cutlasses, badelairs, backswords, tucks, rapiers, bayonets, arrow-heads, dags, daggers, mandousians, poniards, whinyards, knives, skeans, shables, chipping knives, and raillons.

Every man exercised his weapon, every man scoured off the rust from his natural hanger; nor was there a woman amongst them, though never so reserved or old, who made not her harness to be well furbished; as you know the Corinthian women of old were reputed very courageous combatants.

Diogenes seeing them all so warm at work, and himself not employed by the magistrates in any business whatsoever, he did very seriously, for many days together, without speaking one word, consider and contemplate the countenance of his fellow-citizens.

Then on a sudden, as if he had been roused up and inspired by a martial spirit, he girded his cloak scarfwise about his left arm, tucked up his sleeves to the elbow, trussed himself like a clown gathering apples, and, giving to one of his old acquaintance his wallet, books, and opistographs, away went he out of town towards a little hill or promontory of Corinth called

(the) Cranie; and there on the strand, a pretty level place, did he roll his jolly tub, which served him for a house to shelter him from the injuries of the weather: there, I say, in a great vehemency of spirit, did he turn it, veer it, wheel it, whirl it, frisk it, jumble it, shuffle it, huddle it, tumble it, hurry it, jolt it, justle it, overthrow it, evert it, invert it, subvert it, overturn it, beat it, thwack it, bump it, batter it, knock it, thrust it, push it, jerk it, shock it, shake it, toss it, throw it, overthrow it, upside down, topsy-turvy, arsiturvy, tread it, trample it, stamp it, tap it, ting it, ring it, tingle it, towl it, sound it, resound it, stop it, shut it, unbung it, close it, unstopple it. And then again in a mighty bustle he bandied it, slubbered it, hacked it, whittled it, wayed it, darted it, hurled it, staggered it, reeled it, swunged it, brangled it, tottered it, lifted it, heaved it, transformed it, transfigured it, transposed it, transplaced it, reared it, raised it, hoised it, washed it, dighted it, cleansed it, rinsed it, nailed it, settled it, fastened it, shackled it, fettered it, levelled it, blocked it, tugged it, tewed it, carried it, bedashed it, bewrayed it, parched it, mounted it, broached it, nicked it, notched it, bespattered it, decked it, adorned it, trimmed it, garnished it, gauged it, furnished it, bored it, pierced it, trapped it, rumbled it, slid it down the hill, and precipitated it from the very height of the Cranie; then from the foot to the top (like another Sisyphus with his stone) bore it up again, and every way so banged it and belaboured it that it was ten thousand to one he had not struck the bottom of it out.

Which when one of his friends had seen, and asked him why he did so toil his body, perplex his spirit, and torment his tub, the philosopher's answer was that, not being employed in any other charge by the Republic, he thought it expedient to thunder and storm it so tempestuously upon his tub, that amongst a people so fervently busy and earnest at work he alone might not seem a loitering slug and lazy fellow.

François Rabelais: iz avtorjevega *Prologa, Gargantua et Pantagruel*, III. knjiga

Ko se je Filip, kralj makedonski, odločil oblegati in razdejati Korint, so se Korinčani, ki so jih vohuni obvestili, da prihaja nadnje z veliko rabuko in številno vojsko, upravičeno zgrozili. In se niso pustili prositi, vsak je storil svojo dolžnost in bil na mestu, da kljubuje sovražnikovemu napadu in obrani mesto.

Eni so s polj zvozili v utrdbe orodje, žito, živino, vino, sadje, živež in vso potrebno kramo.

Drugi so utrjevali obzidje,

zidali branike,

dvigali utrdbe,

kopali jarke,

čistili podkope,

razvrščali okopne koše,

nadzidavali ploščadi,

kidali jarke,

urejali cine,

dvigali nasipe,

spodkopavali škarpe,

ometavali mestno mirje,

utrjevali ven štrleče stražne stolpe,

postavljali prsobrane,

dolbli strelnice,

jeklili smolne,

zategovali saracenske in grške dvižne mreže na trdnjavskih branah,

postavljali straže,

pošiljali izvidnice.

Vsi so bili na preži, vsak je rabot nosil.

Eni so loščili prsne ščite, ličili oklepe, čistili konjski arnož, načelke, železne srajce, oklopne kamižole, čelade, naustnike, železne kape, kopja, lahke čelade, šleme, naprsnice, oplečnjake, rokobrane, obedrnike, kozice, ovratne oklepe, konjsko opravo, naprsnike, kline, dolge srajce, dolge ščite, okrogle ščite, okovane čevlje, nanožnice, nartne oklepe, ostroge.

Drugi so pripravljali loke, prače, samostrele, svinčene krogle, katapulte, zažigalne puščice, granate, ognjene sulice, piskre in obroče, baliste, škorpijone in druge bojne stroje, ki kljubujejo oblegovalcem in uničujejo premične stolpe.

Brusili so kopja, sulice, bodake, bradnice, ostnike, barde, helebarde, vile, srpe, kose, kijače, balde, bate, pikače, drevače, žatlake, cimrake.

Brusili so palaše, handžarje, malhe, damaščanke, bridke meče, sablje, verdunce, osti, bodeže, pistojce, nabozce, jatagane, nože, kline, troreznike.

Vsak je meč vihtel, vsak je čistil rjo z bodala. Ni bilo ženske, še tako brumne ali betežne, ki bi ne vardejala svoje oprave: saj veste, kako korajžno so ga lomile v boju staroveške Korinčanke!

Ko jih je Diogen videl vneto opletati okrog sebe, in ker mu oblasti niso dale nobenega dela, je nekaj dni brez besed gledal to njihovo početje. Potlej pa, kot obžarjen od Marsovega bojnega duhá, je vrgel plašč čez ramo, si do komolcev zasleknil rokave, se spodbrenal, kot da gre rabutat jabčke, pustil staremu tovarišu bisago, knjige in tablice, pa jo mahnil iz mesta proti Kraniji, brdu in predgorju Korinta, na lepo ploščad, zvalil tja glinen sod, ki mu je bil za hišo pred nadlogami neba, razprostrl roke v silovitem zagonu duha, in ga je sukal,

rukal, vihtel, vrtel,

štrigljaj, obračal, prevračal,

laskal, praskal, kraspal,

mečkal, pečkal, frečkal, pehal, puhal, pihal, pahal,

hlatal, šlatal, suval, ruval,

čepil, odpiral, spotikal,

na mestu fural, cebal, brcal,

drevil, grajal, razgrajal,

majal, mujal, dvigal, vagal, pral, koval,

častil, čistil, degal,

žugal, šibal, nažigal,

opravljal, popravljaj,

kresal, krasil, otiral,

katranil, cmaril, cimpral,

druzgal, kuzmal, kobalil,

baratal, butal, rabutal,

urekal, nadiral, razdiral,

šopal, šopiril, čeperil,

ga valil od gor dol, strmoglavil s Kranije, pa spet od dol gor navpik valil kot Sizif skalo; toliko da mu ni dna izbil!

Ko je to videl eden njegovih prijateljev, ga je vprašal, čemu vendar tako trpinči telo, duha in sod. Pa mu pove filozof, da ga država za nobeno drugo službo ne mara, pa zdaj rogovili s sodom, da ne bi bil sredi ognjevite in marljive srenje videti edini lenuh in zapečkar.

(prevod: Branko Madžarevič)

Elliott Carter

Veselimo se (Let's Be Gay, 1937)

za ženski zbor in klavirja

Če *Tarantella* slavi prihod pomladi, je pesem *Veselimo se* namenjena slavljenju mladosti. Ta skladba za ženski zbor in klavirja je uglasbitev pesmi Johna Gaya. Naročil jo je dolgoletni Carterjev prijatelj Nicholas Nabokov za produkcijo *Beraške opere* na Wells Collegeu. Skladba združuje ameriški smisel za melodiko popularnih pesmi z ritmi koračnic in disonančno-flektiranimi harmonijami neoklasicističnega Stravinskega. Vse do leta 1997 je obstajala le v obliki rokopisa, tedaj pa je John Oliver po mnogih desetletjih uspel prepričati Carterja, da je dovolil izdajo in snemanje te prikupne skladbe.

John Gay

Let's Be Gay from *The Beggar's Opera*

.....
Youth's the Season Made for Joys

Youth's the season made for joys,
Love is then our duty;
She alone who that employs,
Well deserves her beauty.
Let's be gay,
While we may,
Beauty's a flower despis'd in decay.

Let us drink and sport to-day,
Ours is not tomorrow.
Love with youth flies swift away,
Age is nought but sorrow.
Dance and sing,
Time's on the wing,
Life never knows the return of spring.

Veselimo se iz *Beraške opere*

.....
Mladost je letni čas ustvarjen za radost

Mladost je letni čas ustvarjen za radost
Takrat ljubezen naša je dolžnost
Le ona, ki jo zna uporabiti,
si zasluži vso lepoto.
Veselimo se,
Dokler je le mogoče.
Lepota, cvet, ki se razkrajja, je prezira vredna.

Danes pijmo in se razvedrimo,
Saj jutri ne bo nič več naš.
Ljubezen z mladostjo takoj odleti,
Stárost ni drugega nič kakor žalost.
Pleši in poj,
Čas je leteči opoj,
Življenju nikoli ne vrne pomladi.

(prevod: Ana Jelnikar)